

Gözəgörünməz terror!

Azərbaycanda mina partlayışlarının qurbanları əsasən mülki şəxslərdir

Azərbaycan Ordusunun Qarabağda həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə qədər Qarabağ iqtisadi rayonundakı Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları və qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin ərazilərimizə kütləvi şəkildə yeni minalar döşəməsi, bununla da Azərbaycana qarşı mina terroru siyasətini davam etdirməsi hər kəsə məlumdur. Təsədüfi deyil ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra 340 nəfərə yaxın Azərbaycan vətəndaşı ermənilərin mina terrorunun qurbanı olub.

Təəssüf ki, bu rəqəmin gələcəkdə artacağı istisna deyil. Çünki ermənilər minaları basdırarkən bütün hiylələrdən istifadə ediblər. "Azərbaycanda mina qurbanları əsasən mülki şəxslərdir. Demək olar ki, hər həftə daha bir ölümcül və qanlı mina partlayışının şahidi oluruq". Bu barədə Prezidentin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev "X" paylaşımında deyib.

Bildirək ki, təkə 2021-ci ildə işğaldan azad edilən ərazilərdə Ermənistan istehsal olunmuş 2 min 728 mina aşkarlanıb və zərərsizləşdirilib. Bunların 1119-u Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhəd ərazisində, Kəlbəcər və Laçın rayonlarında, 1609-u isə Qarabağ iqtisadi rayonunun ərazisində aşkarlanıb. Ümumilikdə isə 1-ci Qarabağ müharibəsi dönmindən bu günə kimi Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan torpaqlarında 1,5 milyon mina basdırılıb, 147 988 hektar ərazi yüksək səviyyədə, 675 570 hektar ərazinin isə orta və aşağı səviyyədə çirkləndirilmişdir. Ermənistanın Azərbaycan xalqına qarşı mina müharibəsi nəticəsində 3 min 415 nəfər azərbaycanlı mina hadisəsinin qurbanı olub. Onların 357 nəfəri uşaq, 38 nəfəri qadındır. 10 noyabr 2020-ci il bəyanatından ötən 3 ilə yaxın müddətdə Ermənistan mina terrorunu bir gün da olsun dayandırmayıb. Əvvəlcə Ermənistan hakimiyyəti mina xəritələrinin olmasını danıb, daha sonra Azərbaycanın tələbi qarşısında guya bəzi mina xəritələrini təqdim edib, ancaq məlum olub ki, onlar yalançı, saxta xəritələrdən və reallığı əks etdirmir. Ermənistan

30 ilə yaxın bir dövr ərzində Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrindəki şəhər və rayonları yalnız işğal altında saxlamaqla kifayətlənməyib, işğalçılar insanlarımızın həyat və sağlamlığına zərər vermək məqsədilə həmin əraziləri kütləvi şəkildə minalayıblar. Vətən müharibəsi başa çatandan Azərbaycanın qarşısına qoyduğu əsas vəzifələrdən biri də məhz işğaldan azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsidir. İndiyədək 20 faizdən çox ərazi minalardan təmizlənilib. Proses bu gün də sürətlə davam etməkdədir. Statistikaya əsasən, 2020-ci il noyabrından bu ilin sentyabrın 1-nə qədər isə 95 318 hektar ərazi minalardan və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənilib, 93 410 mina və partlamamış hərbi sursat tapılaraq zərərsizləşdirilib.

Sentyabrın 19-20-də Azərbaycan Ordusunun Qarabağda həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra qondarma rejimin həmin ərazilərdə əlavə minalar basdırdığı üzə çıxıb. 480 km-dən artıq təmas xətti boyunca yerləşdirilən yarım milyondan artıq mina heç də təsədüfi partlayıcı və ya partlamamış hərbi sursatlar deyil. Ən son məlumata görə, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi və Minatəmizləmə Agentliyi Xankəndi şəhəri ərazisində yerləşən müəyyən inzibati binalarda xeyli sayda partlayıcı qurğular aşkarlayıb. İnzibati binalara baxış keçirilən zaman bunların qanunsuz hərbi birləşmələr tərəfindən quraşdırıldığı üzə çıxıb. Bundan əvvəl isə məlum olub ki, aprelin sonunda - Laçın dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsi yaradılmazdan əvvəl, Ermənistan yeni istehsal olunmuş minaları

Qarabağa çatdırmaq üçün Laçın yolundan sui-istifadə edib. Minalar müharibə silahı kimi istehsal olunsa da, görünən odur ki, qurbanların yalnız 10 faizi hərbiçilərdir. Düşmən məhz mülki sakinləri, o cümlədən qadın və uşaqları, təsərrüfat işləri ilə məşğul olan insanları hədəfə alıb.

Qeyd edək ki, bu minaların zərərsizləşdirilməsi çox böyük səylər tələb edir. Belə ki, ermənilər ərazilərimizdə "sürpriz" minalardan daha çox istifadə ediblər. "Sürpriz" minalar dedikdə tank əleyhinə və digər minaların zərərsizləşdirilməsini mümkünsüz edən qurğu nəzərdə tutulur. Bundan başqa, onlardan "əlavə yükəndən azad olunma zamanı işə düşən mina tələsi" kimi istifadə etmək mümkündür. Bu metod əvvəlcə tank əleyhinə, onun üzərində isə piyada əleyhinə minanın basdırılmasını nəzərdə tutur. Tank əleyhinə (və ya digər) minanı quraşdırıldığı yerdən çıxarmağa cəhd edəndə ilk növbədə alt hissədə yerləşdirilən "sürpriz" mina partlayır, bu da öz növbəsində üst tərəfdə yerləşdirilən əsas minanın partlamasına və iqiqat zərərin yaranmasına səbəb olur. Mütəxəssislərə görə, sürpriz-minaları döşəmək üçün xüsusi hazırlıq lazımdır. Çünki bu proses çox təhlükəlidir. Əks halda, onu qoyanın özünü mina partlada bilər. Ekspertlər həmçinin bildirirlər ki, "sürpriz" metodu ilə basdırılan minaların partlaması zamanı minaya düşən şəxsin sağ qalmaq ehtimalı sıfıra bərabərdir. Məlumdur ki, mənfur düşmən minaları işğaldan azad edilmiş rayonların qəbiristanlıqlarında da basdırıb. Məqsəd insanların həlak olan yaxınlarının məzarını ziyarət edərkən, yaxud da dağıdılmış məzarlıqlar bərpa olunarkən minaların işə düşməsi və daha çox insan tələfatına səbəb olmasıdır. 2022-ci ilin 3 oktyabr tarixində Laçın rayonunun Zabux və Sus kəndləri nəzarətimizə keçdikdən sonra evlərin giriş qapılarında və həyətyanı sahələrdə yeni quraşdırılmış mina tələləri aşkarlanmışdı. Minanın daha çox insan tələfatına səbəb olması üçün qəsdən belə şəkildə quraşdırılması

Ermənistanın beynəlxalq konvensiyaları pozması və insanlıq əleyhinə cinayətini davam etdirməsidir. Ermənistan "Müharibə qurbanlarının müdafiəsi haqqında" 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə konvensiyalarını, 10 oktyabr 1980-ci il "Hədsiz zərərli sayıla bilən və ya seçimsiz nəticələrə malik ola bilən müəyyən adi silah növlərinin istifadəsinə qoyulan qadağalar və ya məhdudiyətlər haqqında" Konvensiyanın İkinci Protokolunun tələblərini kobud şəkildə pozur. BMT-nin 1999-cu ildə qəbul etdiyi "Piyadalara qarşı minaların tətbiqi, ehtiyatının toplanması, istehsalı və

verilməsinin qadağan edilməsi haqqında" Konvensiyanın müddəaları da Ermənistan tərəfindən pozulur.

Həmin Konvensiyaya əsasən, münaqişə tərəfləri müharibə başa çatdıqdan sonra minalardan təmizlənəcək sahələrin xəritələrinin təhvil verilməsi, piyadalara qarşı minalardan istifadə etməyəcəkləri barədə öhdəlik götürür. Bunun üçün beynəlxalq birlik tərəfindən Ermənistanla qarşı təzyiqliq mexanizmləri işə salınmalı, erməni terroru cəzasız qalmamalıdır.

Sevinc Azadi